

ACC. N:R M. 12761:1-14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne

Upptecknare: Frigraaf Jönsson, Linderöd

Härad: Gärds

Berättare: dikar permen: se uppt. bl. 100
och 101.

Socken: Linderöd

Berättarens yrke: _____

Uppteckningsår: 1953

Född år _____ i _____

Möbelskåp. s. 1-14.

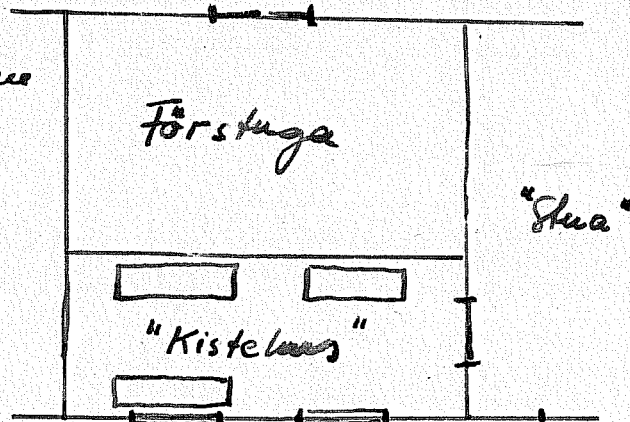
Luf 89.

(teckn. a° s. 12.)

Makarna Nilsson är födda i granngårdar
i S. Pärup Linderöd och har varit bosatta i
Linderöds församling hela livet. De berättar
om sina gamla hem.

Kistorna hade sin plats i kistehuset (kiste-
kammare på skånska ställen) som var ett rum
bakom "stuan" med ingång från detta rum.

Man skilde inte på
olika slags kistor även
om de skiftade till
utseendet. Dock hade
man o. k. dynekistor
där de finare säng-
kläderna förvarades.

LuF 89

Denne dynekirker bekvæde g. ha något sär-
skilt utseende som skilde dem från andra.

Man förvarade linne och sängkläder i
kistorna men även andra vävnader och klä-
der.

Det fanns ingen kista med målning
på insidan.

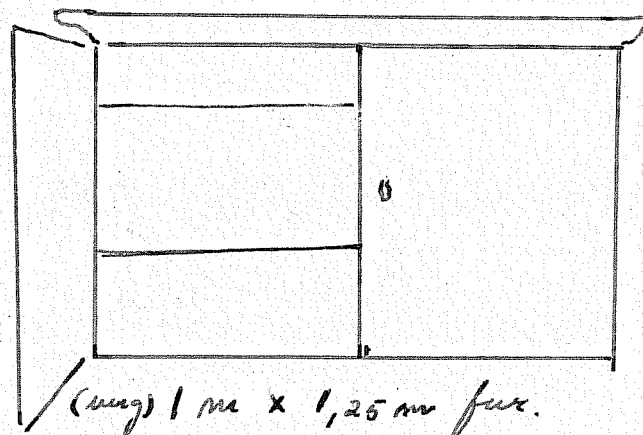
Både pojkar och flickor hade nu
egen kista. När man vävde och sydde, delades
det förfärdigade lika mellan barnen och
lades i vars och ens kista (även pojkar
fick då lika mycket som flickor) men
flickorna brukade se till att de fick de
vackraste och bästa bitarna.

En skåpstyp som var vanlig var drängskåp
I detta förvarades ett ankare för det bränn-
vin som ingick i drängens lön. Ankaret hade
järnband eller

tråband och var
ung. 30 cm långt

Nilsson har sin
faders skåp i förvar
i källaren Linderöd

nr 6

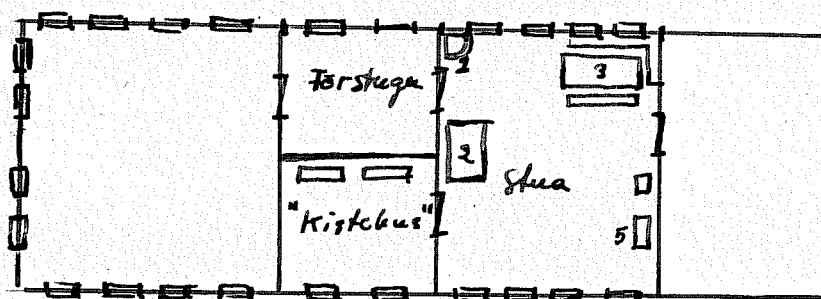

Detta skåp har två dörrar 1-1,5 m brett 1 m.
högt. Det har 3 hyllor. Skåpet är oersett att
hängas upp. Ej yttbehandlat.

I fru Nilsons hem fanns ett mycket stort
hörnskåp, som mätte från golvet till tak. Det
stod i "stuan" (nr 1 på skissen) och där förvarade
man i huset porcelän och av glas ävensom mat-
varor som skulle förvaras långt (mjöl, socker
o. s. v.) Framtills var en stor dörr med två "speglar".
På dessa var två målade byggtypens förtade.

Klädskåp fanns
år 1820 (Herr Nilson)

Vid slutet av
1800-talet var alla
möbler målade
vanligen som man
säger grundade

Fru Anna Nilsons hem i S. Påarp
1. Hörnskåp
2. Husboudsfolkets sovplats
3. Målplats
5. Urnabänk (mugsbänk)

d.v.s. olja med gulbecker. Över andra färger
förekom. Endast kistorna var dekorerade
med blommor och dylikt.

Wetterlöv (se sid 6) var en riktigt
skicklig målare.

Senare målade man mycket jälar
i hemmen när man fick råd till färgin-
köp

I Nilsons ägo finns en sliffbenjé (100 år)
färdigad och polerad. Den är gjord av en slat-
ting till N:s far. Snickarens namn var Lund-
gren. Han bodde i Håaröd (Håbyg)

Det förekom att man jälar gjorde penslar
av hästtagel säger Nilsson.

Målaren Wetherlöw ACC. N:R M. 12761:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8
Berättarens bröder Wetherlöw lärde mig måla i Södala och malurt på den förra platsen hos en målarmästare vid namn Tengvall. W. var född i Linderöd.

Wetherlöw var ung. 10 år äldre än min bror, berättaren

Wetherlöw började utöva sitt yrke på 80-talet i Linderöd. Hans bröder, Nils Persson, som nu är 76 år, lärde mig målaryrket hos brodern och dessa två hjälptes sedan åt med måleriet och min faders lilla jordbruk. Wetherlöw dog omkring 1940

Bröderna målade dörrar och möbler m. m. Sällan blev det fäga om

mönstermålning och då alltid med
khablon (enl. Persson av två olika slag)

Berättaren skiljer på kista,
koffert, drängskåp, klädhängare (lägre
kläderskåp) och klädskåp.

Yllert säger Persson sig minnas
att på en gång hade alla barnen var
sin kista, där de lade vävnader och
annat för det framtida hemmet. Paj-
barnas kistor var ofta mindre och
dessa kallades koffertar.

Klädskåp hade funnits så länge
Persson kan minnas.

Persson minnes ingen möbel med
dubbla initialer.

Ofta målade man direkt på trä
utan någon annan behandling.

Man målade oftast i en enda färg

av som dekoration påmålades initia-
ler eller årtal.

Man efterliknade mahogny, ek
valnöt, poppel.

Persson kände till en möbelsnö-
lare från Rickarum (Ärphult). Hans
namn var Jönjå. Denne målare
verkade i Perssons barndom. Jönjås
barn hörde i faderens fotspår och blev
målare. En av dem (hans Jönjå) flytta-
de till Jönköping (v. Tjuelilla). Han
är jämnårig med de båda Linderöds-
målarna och Persson tror att han le-
ver än.

En hemsnickare med rykte bodde
i Häglinge (senare delen av 1800-talet)
Han målade nästan alla produkter.

Man målade ofta järn-möblerna

i rummen (se ned)

Man ytbehandlade ibland ej
allt s. ex. ekistor. Rumars ytbehand-
lade man på olika sätt. Betoning
eller höftåg, polityr, putsning m. nedd
slipning i olja. Man lakerade med
vax eller krusentia. Man lakerade med
olja eller baltum, därefter slipning med
olja.

I ständeröd fick målnerna alltid
gå men i vå, där brödena målade
mycket, hänsade man med vagn.

Färger: Zinkvit, zinkgrönt, gulbecker,
ultra marin blått, krongrönt.

Färgerna köptes hos Wengårds i Mal-
mö (Perron visade upp tecknaren av katalog
från Wengårds tryckt 1893) Tidigare hade
Wallerloo köpt färger i Kristianstads

hos Billing o. Lundgren

För färgens beledning läde man en skruvplatta (3/4 m. i fyrkant) att riva samman färgen på. En löpare av sten användes vid denna procedur. Även en spackel hörde till utrustningen. Bröderna använde också kvarn för att bleda färgen.

Man använde terpentin.

Redning: Man tokade av med knasar eller med hammageln för att få fram kärnor. Så användes en kam för att få fram fiber.

Mjök användes som bindemedel även diicka vid "bandning" av etc.

Reinsor av olika slag användes (marks). Svulnfärgen användes g. (und. svart) gultack. Bröderna köpte alltid penslar (jfr sid 5)

Detta drängskåp (könskåp) finns i
Perrons hus i Årarp dinderöd.

Skåpets ursprung ovist, men det såldes
på auktion på en gård i dinderöd på
1900 talet varför det holligen alltid funnits
på denna gård sedan 1803 (eller åtminstone i
dinderöd)

För 25 år sedan målade Perron om skå-
pet. De gamla färgerna var då så förklarade, att
P. fuktade, att de helt skulle försvinna.
Han kalkeade av mönstret och gjorde färg-
prov innan målningen företogs. Därför har
skåpet sitt ursprungliga utseende i alla de-
taljer. Initialerna över dörren har försvunnit
skåpet har 3 lyxor.

M. 12761:12.

11

Drängskåp ägare: Nils Persson Åkarp Linderöd
mug. 1.25 - 0.80 m. (Nils Persson 1853)

MöbelmåleriFOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 89

tre slag av kistor fanns 1. kista, 2.
dynnick (stor kista för sängkläder)
3. koffer (liten kista)

Kistorna fanns i "härberget" och
där förvarades sängkläder och mat
(stod på ett bord) oavsett.

Kistorna började ersättas av
skåp omkr. 1880. Skåp fanns inte när
fru V. var liten glöcka.

Man hade drängskåp, könskåp
och klädhängare (längst ner med
en stor låda). Skåpen köptes på mark-
naden

Kistorna skulle nästan alltid vara
målade med blommor, blad eller
kransar. Bottenfärgen var ljus och mörk

ACC. N:R M. 12761:14

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

grön eller brun äre den ljusare
eller mörkare.

Före Welkenlövbröderna James
ingen målare i V-d. "Ja, ska
säga, de kunde inte tucka mig
här på sönt"